

Előfizetési ár:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Félévre 3 frt — kr.
 Negyedévre . . 1 frt 50 kr.
 Lelkészeknek és segédlelkészeknek, tanítóknak, kisebb fizetésű hivatalnokoknak és tanulóknak negyedévre 1 frt.

KORUNK

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP.

A MAGYARORSZÁGI KATHOLIKUS LEGÉNY-EGYLETEK KÖZLÖNYE.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAPON.

Szerkesztőség
 és kiadóhivatal:
 BUDAPEST,
 IV. szarka-utca 5. szám.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 12 kr.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Kador Sándor.

Bőjti gondolatok.

„Térjetelek meg hozzám teljes szívetekből, bőjtöléssel, sirással és kesergéssel.“ Joel. 2, 12.

Fitymálva, nevetve és gunyolódva dobják félre lapunkat sokan, azok, akikre pedig éppen ráférne, hogy elolvassák. De mi ezen nem is csodálkozunk.

A midőn a katolikusnak kereszteltek közt is vannak elegen akik nem tudják, hogy mi a bőjt, hogy miért van a bőjt, azoknak hiába irunk bőjti gondolatokról, azoktól hiába várjuk azoknak megszívlelését.

Hiszen, hogy bőjt van, azt a társadalmi életben nem is lehet észrevenni. Táncmulatság, dorbélozás, duhajkodás csak úgy foly tovább mint farsangon, még jobban, már azért is mivel tiltva van.

Ismerjük a jelenkor gondolkozás módját, az ár elöttünk folyik, látjuk annak piszkos zagyvalékát. „Mit csináljunk? Bőjt?! Mire való az? Szükségtelen czeremónia, amit a papok találtak ki a népnek! Csak tán nem fognak olyan nénemasszonyok való szokást követni?“ Körülbelül ilyesféle okoskodásokat hallhatunk sokszor a katolikusoknak kereszteltek száján.

De csakis az olyanokén, akik végleg szakítottak vallásukkal, vagy pedig vallásukból csak azt fogadják el ami nekik tetszik.

Lelki koldusok! akik a legnagyobb kincset eldobták maguktól, a hitet, mely egyedül boldogít.

Szerencsétlenek, akik nem tudják hogy mily böles az anyaszentegyház bőjtre vonatkozó parancsa, mely a test megzabolázását oly annyira könnyíti.

Elhisszük, hogy a mai nemzedék amely érzékeinek uralma alatt áll, a test kívánságainak ellent nem tud állni kéuyelmetlennek találja a bőjtölést.

Ugyanigy cselekszik mindenben. Ha mindjárt katolikusnak is vallja magát, de gyónni, templomba járni, szóval olyant mi testi vagy lelki kényelmét zavarná, nem tartja szükségesnek, hanem vallását kénye-kedve szerint követi, igényei szerint módosítja.

Ilyenek modern katolikusaink. Pedig tudniok kellene, hogy mihelyt csak a legkisebbet is el nem fogadják, vagy kifogásolják, abból amit a róm. kath. anyaszentegyház előad, megszüntek katolikusok lenni.

Hazánk anyagi jóléte nagyon is szo-

ros összefüggésben áll a társadalom lelki állapotával.

Mindinkább oda jutunk, hogy a középosztály megszűnik és csupán csak gazdag és szegény lesz.

A józan középúton nem tudnak haladni. Az átkos féktelenség, mely nem tud határt szabni, a gyenge szabályozatlan ember aki csupán csak hajlamait követi másként nem is tehet.

Ahova csak tekintünk mindenütt elégedetlenséggel, zugolódással találkozunk.

A zabolátlanság folyamánya, a nagyzás mániája mely társadalmunkat a teljes romlásnak dobta martalékul, napról-napra jobban elharapódzik.

Az iparos, aki azelőtt rangjához mértén szerény egyszerűségben élt, kezesetét nem hogy elkölté, de félre is tett belőle magának — nem gazdagság után vágyakodik, gazdag ur akar lenni, még pedig nem idővel hanem minél hamarább. A becsületes munka nem fizet annyit, tehát hanyag, lelkiismeretlen munkát végez de csak addig míg fel nem ismerték és teljesen munka nélkül hagyták. Üzlete bukik, mesterséget cserél. Az sem használ, a nyomor napról-napra jobban szoritja, családjá szétkallódik, tönkre jut, maga pedig elkorhelyedik, vége többnyire öngyilkosság. A hirtelen gazdagodhatóság mániáját elég rosz, hogy engedélyezett sorsjátékok által még fokozzák.

Ur akar lenni mindenki, az urhatnamság annyira elterjedt, hogy a kisebb állásuak majdnem valamennyien tagadják rangjukat.

Ha ur „nagyságos“-nak csufolják, kisaszony czimmal csak a szakácsnét tisztelik meg a boltos ifiurak.

A becsületes boltos legények helyett segéd urakat látunk, akik lakásukon legtöbb esetben magán hivatalnoknak adják ki magukat.

A hivatal szolga resteli szolga egyenruháját, maga pénzén szerez magának inkább uri ruhát.

A pinczerek mozgalmat indítanak, hogy ezentul „urnak“ szólítsák őket.

A czim, rangvágy hallatlan mérveket öltött,

Hisz van akárhány aki valami „kör“-t „egylet“-et „társulatot“ szervez, hogy csak elnök vagy legalább alelnök czimre hallgathasson.

Csak azt csodáljuk, hogy ezek az

Istent nélkülözni tudó tudománytól párolgó urak akik a józan angolok egyszerűségére hivatkozva, csak a kézzel fogható, hasznot nyújtó dolgokat szokták megbecsülni, az üres czim után még is annyira tudnak fáradozni!

Feltűnési vágy, czim és rangkór, nagyzás hóbort, ezek ama szerencsétlen kinövései ami szerencsétlen korunknak, a mely a bőjtölést is szükségtelen valaminek itéli.

Pedig ne szégyeljük még nyilvános helyen sem a bőjtölést, ne hallgassunk a pöffedt agy és üres szívek gunyolódására; szentegyházunk böcs parancsát ne átalljuk tehát álszeméremből megszegni, hódoljunk meg annak igaz szívből és lélekből, az áldás elnem marad!

Kador Sándor.

Az új magyarországi tót közművelődési társulat.

Ismert dolog, hogy a „Maticza“ név alatt Thuróc-Szent-Mártonban létezett tót irodalmi egyesület alapszabályaiban eredetileg meghatározott czéljától messze eltérvén, s politikai üzelmeket tót nemzetiségi asspirációkkal összekötve a magyar állameszme rovására folytatván, a kormány által 1876-ik évben feloszlattatott, vagyona lefoglaltatott s a kormány kezelésére bízott mindaddig, míg egy új hasonczélu egylet vagy társulat nem létesül, mely az eredeti igazi czél elérését, t. i. a tótajku nép szellemi és erkölcsi színvonalának emelését zászlajára írja.

A közel mult napokban bontatott ki ily zászló, mely alá sorakoztak mindazok, kik a haza javát s tót népünk szellemi fejlődését szívéből hordozzák s kik annak a jó, de csak néhány, a magyar állameszme elleni törekvésekben tularadozó agitátor által itt ott félrevezetett nép szellemi szükségleteinek a magyar állameszme épségben tartása mellett kieligítéséről hasznos könyvek és iratok tót nyelven kiadása és terjesztése által gondoskodni s az eddig e tekintetben elhanyagolt szegény tótajku nép közművelődését ilyképen előmozdítani akarják.

Az új társulat, melynek neve: a magyarországi tót közművelődési társulat, a mult napokban formaszéruleg megalakult. Elnöknek Császka György szepesi püspök ó exciája, másodelnöknek b. Radvánszky Béla Zólyom-és Turócmezgye főispánja, titkárnak Zsilinszky Mihály orsz. képviselő egyhangulag kikiáltattak.

Szívéből üdvözöljük mink is az új társulatot, melynek működéséhez nagy reményeket fűzünk. A társulatra kettős, a mennyire magasztos, oly annyira nehéz feladat megoldása vár.

Felfogásunk szerint a társulat egyik fel-

adata mindenek előtt a magyarországi tót nép bizalmát megügyerni s azt arról meggyőzni, hogy a társulat nem ellensége nyelvének, s hogy szellemi fejlődését éppen az ő saját nyelvén eszközölni akarja. A társulat ezen egyik feladatához tartozik, kimutatni tótajku népünknek, hogy szellemi eszközöket akar nyújtani neki, melyek czélszerű felhasználásával anyagi jólétét is fokozhatja. De amint a társulat ezen eszközöket tótajku népünk kezébe adja, köteles egyszersmind örködni afelett is, hogy ezen eszközökkel azon bizonyos hazaellenes befolyások alatt álló tótajku népünk vissza ne éljen, illetve hogy ezen önművelődésére szánt eszközöket ne fordítsa hazánk egysége s hegemoniája elleni bűnös velleitások táplálására. S ez második nem kevésbé fontos feladata a társulatnak, melyet ha a társulatnak teljesitnie sikerül, neve aranybetűkkel megörökítve marad, a magyar történelem lapjain.

A társulat ezen második feladata ugyanis arra törekedni, hogy a kiférle gravitáló, ugynevezett pánszláv aspiratiók elleni szilveszternek z fokonzint ellenyésztesse. Feladatahoz tartozik a magyar oemzet ellenes elemeket okos és tapintatos modorral működési körébe belevonni, őket a rendes mederbe terelni s befolyásukat és tehetségeiket a magyarországi tótajku nép szellemi és anyagi jólétének előmozdítására a haza aegise alatt felhasználni.

Valóban nehéz a két fontos s messzehiható feladat megoldása, mely a fenforgó akadályok közt rendkívüli tapintatosságot igényel. Minden azonban véleményünk szerint kellő tapintatosság s csüggedést nem ismerő kitartás mellett el lesz érhető. A kitűzött célnak, ha kezdetben lassu is, de annál alaposabb elérését biztosítva látjuk különösen az elnök szerencsés megválasztásában. Császka György ő exciája személyes tulajdonai, szeretetreméltósága, rendkívüli tapintatossága és ernyedetlen ügybuzgósága a két feladat szerencsés megoldását nemcsak kilátásba helyezik, de biztosítják is. S mi azon édes reményben élünk, hogy ilyen elnök alatt sikerülni fog e társulatnak Magyarország tót

ajku honpolgárai közt meghonosítani azon meggyőződést, hogy Magyarország soh' se volt ellensége tótajku fainak, a mint ezt némely tat nemzetiségi agitatorok rosszhiszeműleg terjeszténi s a könnyenhiyöket ámitani át nem állják, de hogy valódi anya módjára ugyanezen szeretettel keblére zárja összes fiait nyelvkülönbség nélkül.

Ha ezen meggyőződés Magyarország tótajku honpolgárainak sziveiben megeélel, akkor eleje vétetik majd azon haszontalan nemzeteti surlódások, melyek az állam erejét csak bénítják.

Z. J.

Katholikus legényegyleti ügyek.

Egyleti élet. F. é. február hó 15-én lélekemelő ünnepély folyt le, a székesfehérvári kath. legény- és betegsegélyző egylet helyi ségében. Ekkor történt ugyanis az egylet szeretve-tisztelt elnökének főtiszt. *Grempsperger István* belvárosi plébános, sz. széki ülnök ur arczképének ünnepélyes leleplezése. Miután Krécsy Károly hitoktató, egyleti alelnök a diszküldöttség élén este 6 órakor az ünnepelt férfit a megjelenésre felkérte volna, a termet zsufolóság megtöltő diszes közönség lelkes éljenzéssel fogadta a belépő elnököt. A szinpadon körben állt az ifjuság, közepett az elnök megkoszoruzott, diszes szallaggal ékeskedő, de fedett arczképe. Most Ádám Dezső egyleti tag, következő beszédet intézte az ünnepélyt dicső férfiúhoz.

„Főtisztelendő elnök urunk! Egyletünk majd negyedszázados fenállása óta, vonultak el felette terhes fellegek, de többször felderült a nap is, hogy a tagok szívébe a hála és szeretet melegését gyullassza. Ily dicső nap derült fel egyletünkre a mai napon, melynek magasztossága felülmulja a multnak legdicsőbb perceit, mert az erények egyik legdicsőbbike: a hála, tisztelettel és fiú ragaszkodással párosulva tölti be szívünket, szeretett elnök urunk becses személyisége irányában. Habár szívünkben rég emléket emeltünk, de mégis, egyletünk helyiségében nélkülöztük nemes alakját, atyai tekintetét s legbuzgóbb

óhajunk volt, főtiszt. elnök urnak, tisztelt vonásait e helyiségben folyton közöttünk látni. De ime, a régi vágy teljesültének napja felvirradt; a hálás ifjuság megjelent, hogy itt, működése, önképzése és hasznos szórakozása helyén, hol éltünknek legszebb, legtanulságosabb perceit éljük, e képet, a kegyelet adományaiból létesült diszes művet, az egylet közkinccsét átadja. Nem adand e szerény kép semmit főtiszt. elnök urunk dicsőségéhez, csak bennünket tisztel meg és tesz gazdagabbá, a köteles hála nyilvánulásának tudatával.

Hulljon le tehát a lepel magasztos képmásáról! (Éljenzés.)

És most midőn az ég Ura felé fordítjuk esdő tekintetünket, hogy szeretett elnök urunknak egyházunk hazánk és egyletünk felvirágzására irányzott, nemes tettekben dus életét, az emberi életkor késő határaig terjessze, — kérjük, hogy egyletünket továbbra is atyai gondoskodásában megtartani, azt vezényelni és igazgatni méltóztatnék. E lelkes hévvel elmondott beszéd közben, midőn a lepel lehullott a kép villanyfényvel világított meg. Azután az egyleti dalárda szépen adta elő az üdvözlő éneket. Ennek végeztével az ünnepelt elnök ur intézett az ifjusághoz beszédet, melyben megköszönve a megtiszteltetést, az ifjuságot minden szépre és jóra, különösen a keresztény elvekhez való ragaszkodásra, buzdítá, óva intéte őket, hogy őrizkedjenek a romboló anarchista, szocialista üzelmektől, melyek az iparos ifjuság közé is már be akarják magukat venni, s végül szorgalmas iparkodásra hivta föl a tagokat. Az elnöki ajkáról hangzó tanulságos beszéd, mély benyomást tett az ifjuságnál.

Az ünnepélyességek elmúltával, az ifjuság „A magyar ifjak Bécsben“ című szindarabot adta, az erőkhöz mért kellő ügyességgel. — Mindeme jelek arra mutatnak, hogy a székesfehérvári kath. legényegyletben, az egyleti élet, az újabb időben szokatlan lendületet vett.

K. K.

(A budai kath. legényegyletben) megkezdődtek az ez évi böjti időszak felolvasások, f. hó 22-én. Felolvasás csak egy volt ez

A „KORUNK“ TARCZAJA.

Gr. Apponyi Albertnek.*)

*Bámultam elméd, nagynevű magyar!
Fajod szerelme hangzik ajkadon.
Lelked javát hazádnak szenteled,
Melyhez szívvednek minden szála von.
A rang- s vagyonhoz munka ékszered,
S ez az, mit benned nemzedet szeret.*

*Mig sok hivalg az ősi birtokon,
S hazája sorsa aggd nem teszi;
Te, mint a népnék öre, készen állsz,
Hogy fogyjanak nyomasztó terhei,
S a mit a nemzet önhonádnak ad,
Azének tudja izzads-díját.*

*Hazád s a nép lelkeddel összeforrt;
E kettőért munkálsz szünetlenül.
Azt nagygyá tenni, ezt, hogy boldogítsd,
Tetted rugója s szived rá hevül.
És lángszavadra a hon jobbjai
Körödbe gyűlnek érte küzdeni.*

*Nem is magyar, kinek szívében a
Közjö hetyett önérdék ver tanyát,
S a kégy mulandó s kétes fényéért
Eladni kész faját és önmadát;
És tenni gyáva, szólni nem merész,
Mit tilt a szív és bűnnek tart az ész.*

*) Különös tiszteletünk és hason érzésünk nyilváníthatásáért a „Veszprémi Közlöny“-ből átvettük-e hangulatteljes költeményt. A szerk.

*Nem is magyar, ki látva a nyomort
S a balmápnak átkát, terheit,
Az ész- s erőnek tiszta fegy rével
Hazája sorsán, mint tud, nem segít;
Hogy ott, hol inség dult a nép között,
Jólét és nyugodtság lakjék mindenütt.*

*S te, nagy magyar, fajod s hazád híve!
Ki köznek élsz s azé agyad s szived,
Lengesd tovább is nemzeted színt,
Meglásd, hazád nyomodba lép s követ.
S a küzdelemnek méltó dija majd
A nép-jölét lesz s tiszta öntudat.*

Pap János.

A régi czéhekről és czéhszokásokról. *)

A „Korunk“ tarczája.

Szegény jó czéhek! — Századokig hivatva voltak Magyarországon a tisztességes ipart, vagy mint régebben nevezték a mesterséget őtalmazni, fentartani és a kontárság ellen biztosítani. És ma, midőn a tudományos intézmények, az ügyvédség, orvosi és műegyetemi gyakorlat lehetőleg korlátozva van, hogy avatlanok, tanulatlanok ne üzhessék, a ti jóra alakult társulatotok feloszlatott, működéstek beszünttetett és mindenkinek megengedettett akár tanult, akár nem tanult légyen csizmát varni, nadrágot szabni stb. habár csak annyit

*) Mintatvány Hang Ferencz „Kalocsai szellemi omnibus“ című munkájából, mely a nevezett város multjából, annak kiválóbb férfairól és eseményeiről érdekes leírásokat és feljegyzéseket tartalmaz.

ért is hozzá, mint hajdu a harangöntéshez. Még emlékszem, midőn 1861-ben, mint megyei esküdt, a szolgabíró távollétében néhány czéhgyűlésen, mint megyei biztos jelen voltam, de szóval sem mondhatom, hogy azokon higadt és szakavatott tanácskozást nem tapasztaltam volna. Ellenben kellő óvatosságot arra nézve, hogy csak az nyerjen valamely mesterség gyakorolhatására szabadságot, — szándékosan kerülöm e kifejezést engedélyt, mely gyűlöletes — ki inasi, legényi s vándorlási évit kitöltötte, végre ki a czéh szabályai szerint a remeket bemutatta. A czéhbiztosi tallérről sem feledkeztem meg, melyet ilyenkor a czéhmester ur papirosba borítva kezembe nyomott. — Mondhatom, őszintén sajnálkoztam, midőn az ipartörvény a százados intézménynek véget vetett és a szegény mesterembert kellő óltalom nélkül kiszolgáltatta az üzérkedőknek, kiknek kezéből sokan egyenesen az uzsorások kezébe kerültek.

„A szabad verseny, — mondta közelebb Mayer Béla apát-kanonok, az iparosokhoz intézett remek beszédében, — lehetőve tette, hogy a becsületes és képzett iparosok sorába oly elemek tolakodtak, melyek kontárkodásaikkal az ipar anyagi érdekeit veszélyeztetik, kétes jellemökkel az iparosság hitelét megingatják és jó hírnevét beszennyezik.“

Igen iparos uraim, ezen állapotot idézte elő a régi czéhek hirtelen eltörlése és az ipartörvénynek átmenet és kellő korlátok nélkül való behozatala.

uttal, melyet Tek. Kocsakószky Ödön polgár iskolai tanér ur tartott.

Tárgyául választá szabad előadásának az emberi agyat, azt négyyszerűen ismertette és kimutatá mennyiben képezi az, azon egész eszes lénynek a központját melyet embernek nevezünk. Elmondá miként hoznak az idegek ezek a méltán távirda vonalokhoz basonló finom szálcák, mindent a központi irodába az agyba s miként romull onnan mind a napi parancsnok mintegy a tábori-főszállásra az egyes legtávolabb erő testi érzékhez is. Végezetül felemlíté azon sajnós tévedését az emberi bölcsességnek, mely tagadni akarván dőllyében az Isteni szikrát a lelket, az emberben, minden szellem munkásságot e barázdáknak melyek az agyban az ész nagyobb-kissebb mérvét bizonyítják, akarnak tulajdonítani, át nem látván hogy míg ez által maga a tudomány végtelen feltevések tömkelegében vissel, az ember méltósága, melyet Istentől kapott, isteni eredete által elvész; s a teremtés koronája megszűnik az lenni mivé az Isten tette teremtetésekor, hanem csak mit az állatok közt az első volna hivatva szerepelni.

A második felolvasás közbejött akadályok miatt maradt el.

A márczius elseje felolvasás tárgyai lesznek: Művészet és ipar ft. König Ágoston urtól magyar; és az En Kölni utam (folytatás) ft. Lehman Ágoston elnök urtól német nyelven.

Kántor Lajos, m. elnök.

Oltáregyleti tudósítás.

Mint hogy az idén husvét ismét korán esik, azért oly oltáregyleti tárgyak kiállítása csak pünkösdkor lesz. Tisztelet- és bizalomteljesen kéretnek tehát a folyamodók, hogy addig békétűrrel legyenek, kérdések- és sürgetésekkel ne ostromolják az amugy sokféle kép elfoglalt egyletigazgatókat és ne kívánják, hogy a szükségesebbek háttérbe szorításával ismételt kéréseikre válaszoljon. Legyenek meggyőződve, hogy az egylet mindent elkövet, ami tehetségétől függ, hogy az

Isten házának díszét szeretőknek vágya teljesüljön. Sőt amit még a kiállítás előtt küldhet, azt nem is tartja vissza a kiállításra; de rendszerét, melyet ebben követ, nem közzölheti az egyekkel és a türelmetlenkedők kedvéért meg sem is változtathatja, különben csupa zavar keletkeznék.

Ezuttal újra szeretettel kérjük föl mind az egylettagokat, mind a főkegyetek t. igazgatóit, hogy az utolsó évi tudósítvány 6-ik lapján foglaltakra figyelmeznék és az ott tett kérést teljesíteni sziveskedjenek. Ilyen évi tudósítványokkal (magyarokkal és németekkel egyaránt) kívánságra szivesen szolgálunk.

Jelenleg az egylet nagyobb számú mise-könyvvvel rendelkezvén, azon helyzetben van, hogy ilyenekkel egyeseknek is, templomoknak is, melyek az egylet segélyére nem szorulnak, igen jutányos áron szolgálhat; az ebből befolyó pénzt ismét csak egyleti czélokra fordítja.

A legjutányosabb mise-könyv az 1882-ik Pustet-féle regenburgi kiadású in folio, aranyozott szép vörös kötésben aranyfémekkel; ennek ára készpénzben 12 frt. Emellé a missae nevvissimae ivben csatoltatnak.

Ugyanazon kiadótól az 1884-kiadású in folio díszesebb vörös bőrbe kötve 22 frt.

Ugyanily kötésben az 1884-ki in magno 4°, amely kisebb oltárokon és kisebb ministrások kezeiben a legkényelmesebb, 16 frt.

Ugyanily alakú, feket szép kötésben szinmetszéssel 12 frt.

Ha ezen könyvekhez zöld vagy vörös selyem jelző zsinórok kívántatnak, úgy ez egy forint adatik.

Missae pro defunctis 2 frt 60 kr. és 4 frtos kapható.

Ezen árleszállítás egyébiránt csak a jelen készlet fogytáig, tehát bizonytalan ideig tart és ezen könyvek ily kedvezmény mellett csak készpénzért adatkak el.

Hulló csillagok.

— Mosdósy Imrétől. —

(Vége.)

A szöke lány térdre ereszkedett a homokos parton . . . összekulesolta kezét . . .

aztán előbbre ment . . . egy csónakot akart keresni, — majd újra összeesett a parton . . . a locsogó habok előtte törődtek a fővény között levő kavicsok közé . . . feléjük fordította a fejét, mintha tőlök kérdezte volna . . . óh szóljatok, mondjátok el az igazat! — Azok pedig csak azt susogták:

Hat takar itt be, nem csunya föld . . .
Uj lakod létnek, nem henyé rög . . .
S néha, ha suttog szél, meg a hab:
Csendes örök létért könyörög. —

Elhangzott a dal . . . néma lett a táj . . . A szöke lányka a parton térdelgett . . . a csónakok közeledtek a parthoz . . . s mikor már közel voltak behuzódott vissza a berekbe! . . . S azután az a barna lány kiszállt a ladikból . . . intett kendőjével a halásznak . . . s eltávozott . . .

A szöke lány pedig összeesett a berekben . . . s ajkán az a rettenetes szó futott ki, hogy: Néném! Néném!

Pali, mikor Ágnes eltávozott, beleült ladikjába s onnan nézte, vagy jobban bámulta a csillagos eget . . . Mit gondolhatt? Talán, hogy milyen sok csillag is van azon az égen! vagy hogy milyen ragyogók pedig nem barna lánynak a szemei . . . Valamiről kellett gondolkodnia, — pedig mélyen . . . mert már majd egy órája ült ott, midőn háta mögött a fővényen a szöke lány alakja jelent meg . . .

Léptei roskadozók voltak . . . kezei határozatlanul inogtak . . . haját a szellő mindentelvé vitte, s a holdvilág bujdosó fénye még zavartabbá tette alakját és megjelenését.

Lágyan megérintette az ifju vállait. Az úgy felrezzent, mintha tűzvészre zugó harang hangja verte volna fel álmodozásából . . .

„Itt vagyok Pali!” szolt a szöke lányka, alig hallhatóan . . . eljöttem hozzád . . . s szava elakadt.

Pali felált csónakjában! megragadta a lány jobbját . . .

Huh . . . oly hideg volt az mint jég!
„Mily jéghideg a kezed Piroskám! . . . Mi lett! mi lett . . . szólj . . . s maga mellé léptetted a ladikba. A szöke lányka önkénytelenül

A tárgyhoz, a czéhszokásokhoz térve, a többek közt így ír Findura Imre:

„Hogy a czéhek vallásos testületiek is voltak, élő bizonyítéka a kassai csizmadiac eh szabályzatának bekezdése: „Az Nemes és Beöcsületös kassai Tanács urainktól Menihart Rainer Biru urunk bíróságának idejében. Laus Deo semper. Anno 1598. die 4. Aprill. Sok könyörgésünknek utana — —“

Míg a XVIII. század elején Veröczén Horvátországban nem volt szabad szent Mihály napján tul más vallásu gombkötőnek munkát adni, míg a katolikus vallásra át nem tért, addig Czegléden a szicsők 1727-ben elvégezték, hogy „Senki ezen czéhben, a ki csak nem Kálvinista ember, be ne vétessék“.

Annak, a ki valamely czéhbe illett, meg kellett igérnie, hogy egy év leforgása alatt megházasodik. Nőtlen iparost sehol sem tűrték; — mert ezt az erkölcstelenség kutféjének tekintették — midőn tisztességes keresetet tudott volt felmutatni. Némely városban, ha az ifju mester nem tudott magának nőt választani, czéhmester, atyamester s még más két czéhbeli tag jelöltek ki számára három nőszenyélyt, kiknek neveit tudatták a házasulandóval s ha vasárnap délelőtt tizenkét óráig nem határozott, az illető nököt sürün lefátyolozva, oly bő öltönyben, mely terméket egészen kétségessé tette, a fiatal mester elé vezették s bizonyos szertartás között szabadságot adtak neki leendő neje fátyolát félrelebbenteni.

Számos czéhszokás az ajándékozásokra, lakmározásokra vala fektetve. A farsangi időszak az iparosok életében kiváló szerepet játszott, midőn a czéh előjáróit bizonyos ünneplényességek között megválasztották s az ifjuság táncszivalmait rendezte.

A lakozások alkalmával a czéhmester közönségesen a táncszertem egy szöglötében prezidiált s finom ételekkel, fánkkal és különféle borokkal bőven megrakott asztalnál, míg a fiatalság szokás szerint három éjen át szakadatlanul nemcsak a mesterek nejeit és leányait mulattatta, hanem az idősebb mesterek mértékletességére is felügyelt. Azokat, a kik más iparos osztályhoz tartoztak, bizonyos csekély bemeneti díjért szintén szivesen láttak a lakozásban és „Zuspringer“-eknek neveztek.

A czéhek lakozása Kalocsán. Midőn egyik-másik czéh pénzes ládjában fölszaporodott a tallérok, vagy huszasok sokasága, a czéhgyűlés elhatározta, hogy lakozást tartand. Állott vala ez abból, hogy a czéhmester udvarán, vagy más alkalmasabb helyen nagyterjedelmű, néhány száz személy befogadására alkalmas sátor emeltetett. A lakozásra minden czéhbeli tag családostól meghivatott; a mesterlegényeknek pedig a belépésért bizonyos csekély összeget kellett fizetniök. A mulatság már reggel elkezdődött, azonban csak a szent misének ajtatosan való meghallgatása után. Az egész czéhbeli közönség zeneszó és telecsutorák emelgetése mellett bejárta a város

főbb utcáit, ezután ebédhez ült és ebéd után. a következő éjjel, másnap és második éjjel mulatott, folyton folyvást, vagyis két nap, két éjjel. Harmadik nap volt az ugynevezett tyukverő, mely abból állott, hogy a legények élelmesbjei a városban különféle élelmiszereket requiráltak, melyek a harmadik délben, nagymennyiségű turós csusza mellett felhordattak és elfogyasztattak a szintén requirált borokkal együtt. — Ezen ebéddel, mely szintén eltartott estig, be vala fejezve a lakozás. Hogy ilyenkor a sátor körül, belől és kívül nagy számú volt a néző és hallgató közönség, számos gyermekkel, ez bizonyos. A lakozások nagysága és fényes sikerére nézve egyik czéh a másikkal versenyzett, mind a mellett egyik sem tette tönkre magát: mert a mit akkor ötven váltó forinttal ki lehetett vinni, arra ma már ötszáz forint sem volna elég. A régi jókedv pedig ma már épen elő nem állitható s meg nem fizethető.

Főnt hivatkozott szerző után följegyezzük még: Érdekes, amit a debreczeni lakatgyártó czéhnek 1607-ben szent András hava utolsó napján kelt privilegiuma előir: A lakatgyártó mű pedig három rendben áll: Pléh müben, erős müben és tisztított müben . . . Mikor pedig a mesterremeket bemutatja, ugyanazon nap főzessen a czéhmester házánál két tál ételt, egyik káposztás hus, a másik tál tikkus, melyet tisztességesen főzessen meg. ezenkívül egy pecsenyével és egy csutora borral, dióval, pareczzel és gyümölcs-ételekkel

belelép . . . letl a halász mellé . . . két keze közé fogja kezét s esdekelve szól . . . „Palim, édes Palim! Ha szeretsz engem . . . jer velem be a Balatonba . . . messze, messze, a közepébe, hadd dalolok . . . hadd melegszen fel egy kisé!”

„Végig hordozlak rajta ha akarod, mire a nap felkel“ szól a halász . . . s egész erejével huzza a csónakot!

A lány szótlanul ül a csónakban! Pali evez . . . lelke felett megfoghatatlan rejtély ül . . . melyet nem bir megfejteni . . . találgatja, találgatja, de mind hiába . . . Pedig ott ült előtte az a rejtély . . . ott, kinyitva; csak rá kellett volna tekinteni a nyitott arcra, melyre a fájdalom minden színével rá volt a kétségbeesés vég-tusája rajzolva . . .

„Dalolj hát Piroska“ szól meg végre, megtörve a fásultságot, mi lelkén ült . . .

„Mindjárt, mindjárt . . . susogá a lány . . . csak addig várj, míg összeszedem kicsit magamat . . . mert ehhez nagy erő kell ám . . . tudod micsoda dal leszen ez . . . t

„Nem én“ válaszolt Pali egészen elborzadva a lány arckifejzésén!

„Nem?! . . . látod! . . . gyászdana! Igaz . . . te Pali . . . beugornál te én utánom a Balatonba, ha úgy véletlenül bele esném?!“

„Eh! Ne beszélj ilyen Piroska . . . ne kísérsd Istenedet, s kedvesedet, meg ha tűz-tengerbe esnél is — tudod, hogy érted él, s mindent megtesz érted!! te Pali!“

„Hazudsz! . . . sikoltot fel örülten a leány! „Megcsaltál . . . megcsaltál . . . mást szerettél!“ . . . s a másik pillanatban a Balatonba vetette magát . . .

Az ifju utána ugrott, kereste a habokban: s mintha a kétségbeesés tüze a habokat is át világította volna — meglelte, s felhozta a felszínre!

A szóke lány még egyet sóhajtott:

„Pali . . . légy boldog nénnemmel!“ s mint a megfogott hal, kisiklott a mentő kezei körül: s elmerült a melybe a melynek titkos tündérei susogtak eltűnő testének üreét betöltve zsongó habjaikkal:

Jer, ide jer hát, bennem az ágy,
Mely befogad, mint anya szív . . .
Jer, ide jár s csillagos ég . . .
Benne hazád . . . e haza bír.

Jó volt neki ott, hol senki sem könyezhetik sirja felett, — senki sem tépi a bus levelet, mi a sirhalmon a fagyban is ott rezeg!

Másnap megtalálta Ágnes a tóparton Piroska kendőjét . . . s magát nem . . . Ráismert arra a kendőre . . . csak azt nem akarta hinni, hogy a gazdáját nem leli fel soha sem!!

Elment az anyja meg az apja sirhalmára; ott sirt reggeltől estig, azoktól kérdezte, hogy hová tették Piroskát . . . adják elő, — vagy msndják meg merre van!

Csak azt nem tudta megérteni szegény Ágnes, hogy mért maradt el az ő Palija is; — hamár Piroska elveszett, . . . legalább az maradt volna meg! . . .

A Pali pedig ott csónakázik minden este, a Balatonon, hosszabban; — szóke szeretőjének mutogatja a sötét zalai bérceket, a keszthelyi hegyektől a tihanyi fokig — s mindegyik előtt akkorákat sóhajt, mintha legalább is az a sötét bérce nehezednék szívére . . .

Biz azt még annál is nehezebb valami nyomja! . . .

Gellek Rikárd tábornok.

Magyarország függetlenségi harca című történelmi munkájából, a szerző szíves engedélyével.

Az ut Debreczenbe. — Veter tevékenysége. — Kossuth és az ő kis tábornoki kancelláriája. — Kossuth magatartása és tevékenysége. — Madarász László rendelete a hivatalnokokhoz. — A hadseregtől elmaradt tiszték Kossuthnál. — A Tisza mögötti hadműveleti alap teendőinek részletezésére. — Mészáros megérkezése és Klapka kinevezése a felső tiszai hadtest parancsnokságára.

Mig a cs. kir. hadsereg zöme Budapesten pihent és Görgey s Perczel hadtestei inkább figyelem mint üldözés tárgyai voltak, az alatt minden, a minnek rendeltetése volt, hogy Magyarország ellentállási erejét éleszsze és növelje, a Tisza felé, illetőleg Debreczenbe sietett a kormány új székhelyére,

Az országot Szolnoktól Debreczenig és minden mellékutat mindennemű kocsik lepték el, ezek közt hemzsegték ujonczok és pótlovak szállítmányai, ágyuk és egyéb kü-

lönféle szállítmányok takarmányoyal és lőkészlettel, azonfelül pedig a menekülők szekerei. E vándorlóknak az ut melletti hóborított mezők nyújtottak pihenési állomásokat. Itt-ott egész szekértábor lehetett látni, s nagy fagyban didergő utasok egész máglyákat rakhattak és gyújtották meg, hogy körültek sűtkérezhessenek. E munka írója a löporos kocsik közelében is látott ilyen, midőn Szolnokról Debreczenbe utazott, és az emberek égő pipával jártak a szekerek és löporos kocsik közt. Szóval a tarka forgalomban a főközlekedési vonalon, valamint a mellék-utakon sem uralkodott semmi rend. Szerző több ízben hagyta el itt két lovas paraszt-kocsiját hogy az embereket rendre utasítsa.

A korcsmák belseje, a hol a gyalog és kocsin utazó é; egyébként vándorló nép melegét és enyhülést keresett, igen tarka társaságot nyújtott. A leghitványabb csárdában előkelő katonatisztek, hivatalnokok és urak voltak családjaikkal, közkatonákkal, fuvarosokkal vegyesen. Leginkább képviselve voltak itt azok a katonatisztek, kik a visszavonulásnál elhagyták csapataikat, hogy a pesti helyett a debreczeni járdát koptassák. Így jelesül egy egyénnel, kit mint nemzetör-ségi őrnagy és ténparancsnok szerepelt, igen mulatságos jelenet játszódtott le Szolnokon a korcsmában. Ez Vetter jelenlétében fennhangon dorgálgatta a tisztet kötelességmulasztásukért és mint önkényes szolnoki ténparancsnok mindenféle fenyegetőzésekkel élt. Debreczenben azonban kisült, hogy az állítólagos ténparancsnok nemzetöri százados volt, ki fivére honvédőrnagy kinevezését arra használta föl, hogy az ezüst gallért atillájára varassa és saját futását Szolnokról ez által fedje. A debreczeni ténparancsnokság elé idéztetett, mely a tábornoki irodához utasította, hol minősíthetlen magaviseleteért megrótták, de még mindig azt akarta állítani hogy nem fivére, hanem ő nevezetett ki őrnagnak és midőn száuszándékos tévedését azzal a hozzátétellel bizonyították be, hogy börtön falai közzé és zár alá kerül, így kiáltott föl egész komolyan: „Furcse, mintha nem lehetnék én is őrnagy, hiszen már négy hó óta szolgállok.“ Az elnöki kancellária tisztjei, kik már több évig szolgáltak mint

tartozzék, e mellett pedig Debreczenben adózzék a czéh részére 12 forintot, a melynek felét tartozik a mesterremek mellett beadni, t. i. 6 forintot és a két czéhmasternek 2 pár szines keztyűvel tartozik; ugyancsak az ő 6 forintjért könyörögjön a mesternek és vezessen kezesét és egy ideig elvárják a kezeség alatt.

A lévai borbélyok 1700-ban remekben hat féle sebtapaszt készítettek. Ezen tapasz főzésére 14 napi határidőt engedélyeztek s valahányszor a remeklő annak keveréséhez a szükséges nedveket belevegyíteni akarta, köteles volt az egész czéhet összehívni s annak valamennyi tagját kétszer tisztességes ebéddel megvendégtetni, és pedig úgy, hogy ha azzal a mesterek nem volnának megelégedve, a vendégeskedéssel felhagyhatnak ugyan, de a czéhbe álló 12 frtot fizetett, traktált és ujra fizetett.

Legjobb gyomruak a csizmiadiak lehettek Ó Turán, akiknek 1716-ban kelt privilegiumokban foglaltatik, hogy aki czéhbe akart állani, 20 frtot fizetett és 20 tálból álló rendes ebédet tartozott főzteni. Mind a 20 tál ételt körülményesen le is irták. Ha a felvétel bójtnapon történt, akkor ismét más 20 tál étel leírását szabta neki elé: hal helyett engedelmet adtak rá, hogy az ifju mester pulykapecsenyével is kedveskedhetett.

A kalocsai szabóczéhbeállítás, illetőleg re-

mekelésre nézve szabály vala, hogy mig az asztalon kellő mennyiségű szilvorum, kenyér és szalonna nincsen, addig a szabásra kész olló posztot ne érintsen.

Az eperjesi gombkötő czéh ládájának ünnepélyes átvitele alkalmával 1665. február 2 án a menet a négy évszakot ábrázolta, elől egy vaspánczélos német, dárdával, sisakkal, aztán a trombitások lépdelték, majd, a kik a dobot verték, ismét két kardos legény, közöttben buzogánnyal, végül egy a grótot személyesítve. A tavaszt egy zöld, a nyarsárga, az őszet vörös, végtére a telet szederjes zászlócskával ellátott inaska képviselte; magát az évszakot pedig egy menyecske, ki ruházatával a csoportba épen bele illett s a mester-ség czimerét két inas, angyalnak felöltöztetve, a hátukra kötött szárnyakkal stb.

A szücsök a czéh ládáját álarczos-menet kíséretében hordozták meg. Legelől ment a banda, aztán egy cizra hoppmester majd egy lovas diszmagyarban, ki jobbában kivont kardot villogtatott. Magát a lovat egy felborított teknőből gyártották, melynek kellős közepét kilyukasztották s a lovas úgy bujt rajta keresztül, s a teknőt a maga csipejéhez kötözte; a tréfás alakot elől egy löfej, hátul a fark, oldalt két kitömött nadrágos és csizmás lábak egészítették ki, s annak így kellett a bámuló közönség mulattatására ide-oda toporzékolni. A lovas után a czéh ládája

következett, melyet török vagy szerezsen öltözetbe bujtattott négy iparos örzött kivont karddal, melyek mindegyikére 1—1 ciztrom volt felszurva.

A régi megszűnlt czéhek kiváltságlevellei és ritkaságai az 1872. évi VIII. t. cz. rendeletei folytán a magyar nemzeti muzeumban helyeztetek el.

A czéhek helyett ipartársulatok alakultak. Az első kalocsai ipartársulat alapszabályait e sorok írója vala szerencsés elkészíthetni és a miniszterium által jóváhagyatni, mint ipartársulati titkár. Bár maga idejében, mint ifjukori asztalos-dilettans, a czéhbe mesterre is fölvetetett volna.

Végül azon óhajtasomat és többekét fejezem ki, hogy a régi jó czéhek a mostani viszonyokhoz alakítva ujra föllálltassanak és hogy a czéhek által szolgáltassanak ki az iparendélyek, de csak azoknak, kik bizonyos számú tanulási évet kimutatnak és teljes képességüket igazolják, semmi esetben sem olyanoknak, kik a mesterséget soha nem tanulták, csak segédek által akarják azt gyakorolni és azok véres veritéke után a hasznót zezbre rakni.

alantas tisztek és csak századossáig vitték, e nyilatkozatnál hangos kaczajra fakadtak.

Vetter tábornok, tábornoki főnök. tiszteivel Szolnokon maradt, hol igen sok teendője volt. Különböző intézkedéseket kellett tennie, melyeket, Pesten az idő rövidsége miatt kénytelenek voltak elmulasztani. A csapatokhoz ellenparancsokat kellett küldeni oly helyekre nézve, melyeket az ellenség szállott meg. Így már Czegléden találtunk egy zászlóaljot a Dom Miguel ezredből, mely Péterváradról Pestre küldetett. Vetter ezt rögtön Szolnokra indította. Intézkedéseket kellett tenni egy hadtest összpontosítására nézve a felső Tiszánál stb.

Hogy mindennek megfelelhessen, Debreczenbe utazott és e végett mindig tevékenyen működött a nagyobb helységeken, hol egy vagy két napig időzött. Minthogy a hadügyminiszteriumnak is szüksége volt időre a maga berendezésénél Debreczenben. ez oly esély volt, melyre Kossuth már Pesten fordította figyelmét és ezért maga körül egy kis tábornoki irodát alapított, melynek tagjai Bikkesy — Heimhucher őrnagy, Kossuth személye melletti segédtsízt, a szerző és Tóth János tábornoki százados voltak. E kis tábornoki iroda feladata volt, hogy katonai tanácsal szolgáljon. A hadtest- és a csapatparancsnokoknak a honvédelmi bizottmány elnökéhez kellett intézkedéseiket beterjeszteniök, úgy szintén ez a kis tábornok dolgozta ki Kossuth sokféle rendeletét és intézkedését, valamint ez hozott mindent javaslatba, mi az akkori válságos időben katonai szempontból szükségesnek mutatkozott.

Anyag mindezekhez nem hiányzott, mert futárok érkeztek éjjel-nappal az ország minden vidékéről és eleinte csak vész híreket hoztak, jelentéseket visszavonulásokról, szerencsétlen ütközetekről, melyek a várparancsnokok követeléseivel váltakoztak, kik pénzt, lőkészletet és erősítések küldését sürgették azon fenyegető hazzátétellel: „hogy különben a vár nem tarthatja magát.”

E mellett az első időben ugyyszólván mindig futásra készen állottunk. A honvédelmi bizottmány irattára kocsikra rakva folyvást készen állott a városház udvarán, hogy elfogatokon tovább induljon. Itt lakott Kossuth és elnöki kancelláriája is ott volt. Lakása közvetlen szomszédságában két titkársága, Stuller Forencz és Szőlősy dolgozott, a nagy tanácsterem pedig a mi irodánkul szolgált. Négy hosszú asztal pótolta íróasztalainkat és jegyzőkönyveinket egyes ívek helyettesítették, melyek szétszórva heverték az asztalon.

Őrségünk eleinte nem volt Debreczenben és Schlicktől csak a fagy olvadása véhetett meg, melyet az ég fölváltva csakugyan adott is.

Kossuth Lajos, kiról Windischgrätz azt hitte, hogy már Konstantinápolyba vagy Triesztbe menekült, ezen válságos időben valóban csodaszérum lélekjelenlétet tanusított. A helyzet komolysága ugyan nem hagyhatta őt közönyösen, de hogy perczig sem vesztette el erélyességét, azt azon óriási tevékenység is bizonyítja, melyet minden irányban kifejtett. Miután egész napon át dolgozott, este, ha fontos sürgönyök érkeztek, ismét íróasztalához ült, hogy egész napfölkeltéig írjon. Oly munkaerő, mint Kossuthé, még alig létezik. Meg kell vallanunk, hogy épen a legnagyobb veszély napjaiban nagyra tűnt föl, holott a mulandó szerencse napjaiban oly hibákat követett el, minőket balandók közönségesen elkövetői szoktak.

A kormány székhelyének, illetőleg az összes központi hivataloknak Debreczenben történt áttétele következtében a következő rendeletek bocsáttattak ki:

Madarász László valamennyi Debreczenbe érkezett hivatalnokot, kik ott foglalkozás nélkül voltak, mivel főnökeik még meg nem érkeztek, felszólított, hogy további rendelkezésig Farkas Lajos rendőri tanácsosnál jelentkezzenek. Továbbá elrendelte, hogy valamennyi városi és községi előjáró 48 óra alatt névjegyzéket készítsen az ott lakó nyugdíjazottakról, azok állásuk és a helynek megemlézésével, ahonnan nyugdíjokat kaptak és ezt a honvédelmi bizottmánynak nyújtásuk be.

Miután a térparancsnokság azt jelentette, hogy sok katonatiszt engedelem nélkül tartózkodik Debreczenben, Kossuth a személye melletti hadsereg által azzal bizta meg a térparancsnokságot, hogy a kormány székhelyén tartózkodó katonatisztakat január 10-ére a honvédelmi bizottmány katonai kancelláriájába rendelje. A nevezett napon az általuk elfoglalt nagy tanácsteremben több mint száz mindenféle fegyvernembeli tiszt jelent meg. Miután a tisztek jelenléte Kossuthnak bejelentett, a szomszéd szobából nem sokára a terembe lépett, alig észrevehetőleg köszönt és komoly s izgatott hangon a következőket mondotta a tiszteknek: „Nyert csata után eunyi tisztet magam körül látni örvendenk. De az önök jelenléte most hazánk legválságosabb helyzetében szomorúsággal tölti el. Jogositva volnék azokat a tiszteket, kik csapataikat szökevényekként elhagyták, agyonlövetni. De ezuttal meg kegyelmes akarok lenni a helyett, hogy igazságot szolgáltatnék, ezennel a legkomolyabban felszólítom önöket Debreczen elhagyására és a csapataihoz való indulásra, hogy ott nagyobb kötelességérzet és vitézség által jótágyék, amit most vitékeztek.” Ezután meghajította magát és elhagyta a termet.

Errre kinos jelenet állott be. Indítványozásunkra Bikkesy őrnagy kijelentette a tiszteknek, hogy nekünk és Tóth századosnak nevöket, csapataikat és itt időzésük okait jelentésük be följegyzés végett. De alig tette meg Bikkesy a felszólítást, midőn a terem hátuló nagy ajtaja felnyílt, s a tisztek sebes rohanva futottak rajta le az utcára, hogy meneküljenek. Csak mintegy 30 tiszt, kik közül némelyek még az osztrák egyenruhát viseltek, vagy derék honvédtisztek és gentlemanek voltak, maradtak a teremben. Ezek okiratokkal mutatták ki, hogy illető hadosztályaiktól szolgálati ügyekben küldettek Debreczenbe. Képzeltető a benyomás, melyet e botrányos jelenet a hátramaradottaknál okozott.

Debreczen utcái rövid időre meglehetősen megtisztultak az ily tisztektől, de utóbb nemcsak a kormány székhelyén, hanem a szomszéd helységeken is mutatkoztak nagyobb számban. Most tehát a térparancsnokság ismételve bocsátott ki nyilvános felszólításokat a Debreczenben és vidékén tartózkodó tisztekhez, hogy magukat 24 óra alatt jelentésük és itt időzésük okát adják. Ez sem használt és a térparancsnokság fenyegetőzött, hogy nyilvánosságra hozza azon tisztek neveit, kikről tudomása volt, hogy kötelességeiket nem teljesítik. E fenyegetés teljesített is és a „Közlöny” hosszú sorát hozta az ilyen tisztek neveinek, melyek közt sok jó hangzású is volt. Szentpály őrnagy többrendbeli felszólításaihoz sorakoztak a katonai parancsnokságéi és hadügyminiszteriuméi is és ezek a forradalom végéig állandó rovatot képeztek a hivatalos lapban. Hogy e szemtelen visszaélést nem lehetett megszüntetni, oka az volt, hogy ama tiszteket, kik csapataikhoz nem mentek, csak a hadsereg lajstromából való kitörléssel fenyegették, a helyett hogy mindjárt az első esetben a minden állam haditörvényeiben megállapított halálbüntetést

alkalmazták volna a szökevényekre. A „Közlöny” majdnem minden száma hozta azon tisztek neveit, kik föl lettek szólítva, hogy zászlóikhoz vagy ezredeikhez 14 nap alatt nevük kitörlésének terhe alatt térjenek vissza és azokat, kik e felszólításnak nem engedelmekedtek s a hadsereg lajstromából kitörlöttek. Az egész „Közlöny”-ben egyetlen egy eset van följegyezve, mely szerint egy hadnagy az ellenség előtti gyávaság miatt golyó általi halállal lett büntetve.

Forduljunk most el ez undorító tárgytól, mely csak az akkor uralkodó határtalan pártfogásnak volt köszönhető, és térjünk át mindannak leírására, mit a hadügyminiszterium és a honvédelmi bizottmány, vagyis annak főnöke tettek, hogy a Tisza mögött az ellentállás minden eszközeit összpontosítsák, rendezzék és fokozzák és a hadsereget hihetetlen rövid idő alatt tekintélyes erőre fejlesszék.

A hadügyminiszterium január 10-dikén tudatta, hogy a beállott események következtében székhelyét Debreczenbe tette át, hol azonban újra megkezdte tevékenységét és valamennyi hadtest és hadcsapat-parancsnok, úgy szintén a kormánybiztosok és bármi néven nevezendő hatóságok oda utasítottak, hogy szolgálati leveleiket Debreczenbe küldjék.

A hadügyminiszterium, mely az egykori Bekk, most gróf Degend-féle házban volt elhelyezve, tevékenységét csak a január 10-én Debreczenbe érkezett Vetter tábornok tábornok főnök jelenléte után kezdte meg. Vetternek a miniszterium személyzetének csekély része állott rendelkezésére, mert a hivatalnokok közül többen még meg nem érkeztek meg Debreczenbe, mások pedig Budapesten maradtak vissza s ezek nem is foglalták el állásaikat, átalánvéve most a hadügyminiszterium végleges szervezése forgott szóban, mi csak decemberben kezdett meg. Így tehát Debreczenben több új kinevezés történt, melyek annál szükségesebbek voltak, mivel valamennyi hadtest áttétele után a Tisza mögé és egy hadművelési alap berendezésénél rendkívüli tevékenységet kellett kifejtetni. Az, a minnek a Tisza mögé való visszavonulásnál történnie kellett, annyi volt mint új szervezés. A kroszt el kellett osztani, mely a készületlen visszavonulás által mindenben és mindenkinél beállott. A katonai intézeteknek a számukra kijelölt helyeken be kellett rendezkedni és működésüket kétszeres erővel megkezdeni. Kossuth első sorban gondoskodott erről; ő volt a mozgató erő. — A csapatálladékoknak ismét új pihenési helyeket kellett kapniok, hogy ruházatról, főszerelésről, fegyverzetéről gondoskodni és a fölállítandó zászlóaljak, lovas századok s útegek kiképzését megkezdeni lehessen. Az ujoncozásai és loállítási ügy, tekintettel a nagyon szűkre szorult és némelykor veszélyeztetett területre, ujonnan volt rendezendő. A ruházati és fegyverszükségletéről új titkos szállítási források fölfedezése által kellett gondoskodni. Valamennyi rendes és nem rendes csapattal helyre kellett állítani az összeköttetést és jelentéseket tenni létszámukról és egyéb állapotukról. Minden városba és nagyobb helységbe helyhatóságokat kellett fölállítani, szállítási és kórházakat szerezni s ez utóbbiakkal a katonai orvosi ágazat szervezését szélesebb alapon kellett eszközölni. Ezután következett a katonai igazságszolgáltatás, melynek kezelésére helyőrségi és rögtönítélő bíróságok hoztattak be különféle helyeken. Végre következett a hadügyi igazgatás legfontosabb ága, az élelmezés szabályozása és raktárak fölállítása a nevezetesebb hadászati helyeken.

Ezekkel a fővonalakkal rámutattunk azon óriási munkára, melyet a hadügyminiszteriumnak végeznie kellett, hogy a felső és közép

Tisza melléki területen szilárd alapot állíthasson az ellentállás folytatására. Ez csakugyan meg is történt csodásan rövid idő alatt és aránylag csekély eszközök alkalmazásával. Nem volt több tiszt és hivatalnok alkalmazva, mint épen elkerülhetetlen szükség volt és ezek igen szorgalmasan és kitartóan dolgoztak. Fizetett helyélok, mint békés időkben sokan vannak a miniszteriumokban, nem voltak itt találhatóak. A hadügyminiszteri tevékenység számai a tábori osztályból folytak ki, mely mint Görgey Arthur a hadügyminiszteri tárca átvételkor igen helyesen jegyezte meg, tulajdonképpen katonai központi kanczellária volt; de ez a Görgey és Klapka hadteste egyesülése és átalánvéve; egy nagy hadsereg szándékolt alakítása előtt még az nem volt keresztülvive, nem történhetett és csak mint ilyen hathatott, mivel tulajdonképpen mint központi hadműveleti iroda mindenben intézkedett. Az a mi a tábori osztálynál hiányzott, a tábori teendők felosztása volt külön osztályokba, tehát a tulajdonképeni szervezés, mint arra később Görgey törekedett. Ez később ugy is életbe lépett volna. Mindazáltal az ügyek a legcsekélyebb háborítás nélkül folytak.

Klapka mint ezen osztály főnöke csak rövid ideig működött, mert már január 14-én parancsnokká neveztetett ki a felső Tiszánál alakuló hadtesthez Mészáros helyébe, ki a parancsnokságot a kassai vereség után állítólagos gyengélkedése miatt letette. A valóságos okot, mely őt a lemondásra bírta, a becsületes öreg ur e vereségről tartott beszédében mondotta el az országgyűlés, mely beszámolási jelentésével a ház derűtségét idézte elő: „A protestáns Rómába, Debrecenbe érkezvén — mondá egyebek közt — kassai vereségemre nézve a következőket jegyzem meg: Hanemann a híres orvos ismert munkájába azt mondja: a ki 30 évet ért el és nem tudja, mi ártalmas egészségének, nem érdemli meg, hogy éljen! Én, uraim, a fővezéri pálczát, melyet önök rám erőszakoltak, kezembe vettem, miként vittem azt, látták. Éljen kiáltásokkal vegyest homéri kacaj töltötte meg a házat, úgy hogy hosszas szünet állott be, mielőtt beszédét folytathatta, hogy leírja a csapatok minőségét, melyekből hadteste állt. Most tehát Mészáros átvette a hadügyminiszterium vezetését és nem sokára a tábori osztály élére a legképzettebb és legműveltebb tisztet egyike lépett, kik a magyar hadseregben szolgáltak, ki egykor a cs. kir. mérnökár kitűnő tagja volt, t. i. Stein Miksa báró mérnökari ezredes.

Az áldozat.

— Némethől szabadon. —

Jelige: „Oh Mária! Isten anyja, könyörögj érettünk!”

Nápoly mosolygó ege alá vezetem nyájas olvasóimat. Egy kis malom lejtőjén állunk, honnan felséges kilátás nyílik az alatt elterülő paradicsomi vidékre s a néma völgyekére, melynek csörgedező patakja ezüst zománcként kigyózik előttünk. . . . A nagy természet környékszerű mélyen hallgat s gondolkodik, csak a csacska csermely zavarja meg olykor olykor a némaságot, de az is, mint a félálomban szendergő gyermek, önmagához beszél inkább s susog lágy szavakat az elmúlt idők szép napjairól. . . . A felkelő napnak ragyogó sugarai aranyos mezbe öltöztetik a távolban feltűnő kopár Vezuv szikla csucsait, s nincs művés*, ki szebben, vonzóbban tudná vászonra tenni a remek képet, mint a magyar a valóságban létezik. . . . Ama lejtőn állott egykoron, félg elfödve a karcsu indáktól, a kuszó folyór-

dároktól bizonyos szent kőszobor; zöld rep-lény, platánok s pompás olajfák vetették rá sötét árnyékukat, mintha csak megakarták volna ovis a nap forró sugáritól a keresztre feszített Megváltót a fájdalmas Szűzanyával együtt, kiket e szobor ábrázola. A keresztény jámborság állítja e félreeső csendes helyre a pompás remekművet, minőt csak emberkéz alkothat, s valóban, az életnagyságu alakok mindegyikén fellehet ismerni a mesterkés nyomait, mely az érzéketlen sziklába is tudott életet s szellemet önteni, az az élet győztese volt inkább, ki a keresztfán függött, s nem a megkínzott haldokló; az isteni arc feunséges s nyugodt vonásain a fájdalom, — s halálközdelemnek (legkisebb jele sem vala észrevehető. De mennyivel más látványt nyújtott Máriának, a fájdalmas Szűzanyának képe: egy megdicsőült alak, öszszetörve inkább, mint leroskadva a kimondhatlan kínok iszonyu súlya alatt; csodálatos arc, melyen a fájdalom megkövülve ült, mint a végnélküli szenvedés megtesteült képe; az ég felé irányzott szemekből nehéz könnycseppek függöttek s a finom metszetű ajkak körül a legnagyobb keserv vonaglott: fájdalom, minőt egyetlen fiát vesztett anya csak érezni képes. Ugy látszott, mintha maga a természet is szánalmat érzett az oly nagy kín láttára: a haragorvöld borostyán levelei, s a magas olajfák ékes virágai szánakozva simulak oda a szenvedő szűz kebléhez, s szeliden takargatják a keresztre feszített Jézus sajtó sebeit. . . . Ritkán fordult meg egy ember ezt elhagyott vidéken, ritkán hajlott meg a térd e kökereszt előtt. . . .

Az 1738. év október havának egyik szép reggelén bizonyos halvány szelid kinézésű férfiú térépelt e szobor előtt; a kemény arcon észrevehetőek voltak a sorvasztó betegség nyomai, a sötét szempillák fáradtan s szomorúan záródtak le az egészszű szemekre s a magas homlok sötét hajfürtök árnyékolták. A beteg mélyet sóhajta fölveté szemét a Megfeszítetthez, mintha egyedül tőle várt volna könnyebbülést szenvedéseiben; imára kulcsolá sovány kezeit s buzgó áhitatba merülten állott e magányos helyen. A természet is együtt látszott érezni a beteggel s némán hallgatózék; a siri némaságot időnkint csak az ájtatoskodó fájdalmas sóhajtasai szakították félbe, a szél is oly édesbuzsan zuggott az olajfák lombjai között. . . . Eljődőre lesüté szemét a beteg, de újból fölveté azokat; látta a Sz. Anya szűzes arcvonásait, látta a kimondhatlan fájdalom kifejezését magas szelid ábrázaton, — látta — s visszaborzadt. . . . Szívét végtelen szánalom fogja el s úgy rémlott előtte, a könny cseppei irgalom után kiáltottak. Mi volt Mária kinjának óriási naivsága mellett az imádkozó sulyos mellbetegsége, mely őt Nápoly úde levegőjét élvező s napiát felvidítani készítetté? — A beteg egyidőre megfelejtkezni látszott mellfájdalmáról s alázattal hajtá meg o dteljes fejét.

De ime, egyszerre valami kellemes hang üt meg füleit, s egy bájosan szép enekszó zengedett alá a mohfodte sziklák közül, úgy rémlik az idegen előtt, mintha csak az Isten angyalait hallaná énekelni. Hallgatózék nyugodtan s sokáig. . . . semmi sem háborgatá nyugalmát; a tarka madarak hallgattak a fák zörgő gallyain, hisz ők is gyönyörködni akartak a bájos „ave Mária“-ban, mely oly szépen visszhangozék az erdőnek csendes magányában. Naponként ugyanis két nővér szokott volt hozni friss virágkoszorut az ég királynőjének, legalább igen csekély részét rovandók le ama nagy hálának, melylyel édes mindnyájjan tartozunk Mária személyének; a két nővér azután letevé a koszorut, halkan

imádkozék; a szép ének még egyszer felhangzott, s ujra néma lőn minden. . . .

A sulyos mellbetegnek mindezt édes álom gyanánt tűnt fel, amidőn már senkit sem látott maga körül e pusztá vidéken újból föl-emelésemit, a kőszoborra tekintett s ilyen imádkozék: „Oh Mária, Szűz Anyám! könyörölj rajtam, méltatlan szolgádon; nyujtád segédkezet, hogy túrolmesen s odaadással viselhessem testem kínjait, s ha majd közelg a halál órája, nyugodt lelkiismerettel adjam át árva lelkemet szentséges Fiadnak! Mould, oh mondd meg, mikép tárjam ki irántad érzett forró szeretetemet!”

Igy szólott. De oh csodák-csodája! Az eddig mereven álló kőszobor mozogni kezd, a fájdalmas Anya szűz arcvonásaiba az élet visszatér, s az ajkak megszólaltak: „Hozzáldozatot — hallatsz a hang — mely méltó legyen végtelen keserveimhez, olvasd föl rémitőben merev könnycseppeimet, hogy szok szabadon folyhassanak le arcomon, s vigaszt hozzanak elárvult szívemre, s agyd nyugodtan folyni a piros vért sajtó sebeimből, s buzgó imád meg leend hallgatva, vigaszt csepegtetek szomorú lelkedbe s csendesen bucsuzol majd el ez anyékvilágtól!”

— Midőn az idegen lassanként föleszmélt, s visszanyeré gondolatainak tisztaságát, akkor már a delelő nap forró lehelete csökös arcát; de menyire megváltozott az. A sápadtság jelei eltűntek, a beesett szemek tulvilági örömtől ragyogtak, s egy köny rezgett azon, hasonlóan a csillogó harmatcseppekhez, mely éjea át pihenni száll le a gyöngéd virágra, a piros ajkak körül kimagyarázhatlan mosoly játszadozák. — Még egyszer fölveté szemét a szoborra, még egy „Ave” rebegték ajkai, s azután gyors léptekkel tért vissza Nápolyba.

A következő nap reggelén a beteg újból felkeresé e magányos helyet; a nővérek ismételve elzengették dalukat, s tarka virágkoszorut helyeztek a szobor talapzatára. — Az idegen egy közeli sűrűbe rejtőzék, hogy észrevétlenül gyönyörködhesse a szívemelő éneken; azután egy dombocsára üt e, kis papírlappal remegő kezében, mely lapra ő oiy különös jeleket harcolt írónjával. Egy üdvözölthöz hasonlóan tündöklőtt átszellemült arca munkája közben; ily helyzetben pillantották meg őt a nővérek s anélkül, hogy szóba ereszkedtek volna vele, csendesen távoztak. Egyik sem akará szavazni a másiknak nyugalmát s ájtatosságát.

Egy napon azonban eltökéllé magát az idegen, hogy meg fogja szólítani a hallgatózó nővéreket, s midőn ezek elvágék mindennapi áhitatukat, a beteg hozzájuk ment, egy sokatmondó tekintetet vetett az álló keresztre s Mária szobrára s ily szavakra nyíltak meg ajkai: „Megengedik-e, hogy holaap reggel a fájdalmas szűz dicsőítésére irt szerzeményemet mutassam be önöknek; remélem, lesznek oly szívvesek megtanulni az ének dallamát, hogy segédkezet nyujtsanak nekem a hozandó áldozatban. Mária ily áldozatot kívánt tőlem s örök üdvőt ígért, ha végtelen fájdalmát némileg megkönnyitem. Oh, mint vágyom kérésének eleget tenni! Kérem azért önöket legyenek segítségemre, hogy teljesithessem fogadalmamat, s tanulják s zengjék majd el énekemet, s látni fogják, mily csodát fog műve'ni rajtam az Istenanya!”

A két nővér szívesen s beleegyezőleg hajtá meg fejét. Március 16. napján, egy derült vasárnap késő délutánján találkoztak ismét mindhárman a szent szobornál. A nővérek ezen ünnepélyes alkalomra a legszebb koszorut hozták magukkal s a szoborra tevék azt, mely komolyan s mélységes szeliden tekintett alá a csoportra. A kimerült ifju térdeire bocsátkozék, fölemelé viaszfehérésgű

kezét s könnyezve rebegé: „Oh én Szűz-
anyám! fogadd kegyesen igénytelen áldozat-
omat, mit ezennel neked bemutatok!”

S mellette, mint hangzó áldozati illat,
megcsendültek a nővérek gyönyörű hang-
jai; bájosan, s oly komolyan hangzott az
ének:

„Álla a keserves Anya,
Keresztfánál siránkozva,
Midőn függne szent Fia . . .”

Síri csend uralgott erre mindenütt, a szent
ének magasztossága magát a természetet is
megindította . . . minden hallgatot. Megin-
dult s lágy fájdalom zengett a női hangok-
ban, s az ének elhaló hullámai lassanként
szétoszottak azt est sephyrjében. . . .

Az Imádkozó szent áhitatba merülten füg-
geszté merev tekintetét a kőszoborra, isir-
hatlan megindultság látszott arvonásain, fé-
lelem, s megindultság közt várt az ének
utolsó szavait:

„Midőn a test sírba mégyen,
Engedj veled majd az égben
Vég nélkül örvendeni!” . . .

S midőn már az ihletett énekesek édes aj-
kairól ellebentek az angyali hangok, ime!
A fájdalmas Szűz merev alakja egyszerre
mozogni kezd, a kimondhatlan kín feloldá-
kötelékeit, benső megindultság remegett az
égi ajkakon, a szilárd könyvek felolvadásnak
s csendesen hulldogáltak a Szűz hófehér
keblére, a mélyen sebzett szív erei megnyil-
tak, s minden csepp, mely a beteg fejét
érinté, könnyebbülést látszott neki okozni.

Nem érezte ő már többé a test kinjait,
szabadon lélegzett a beteg mell, szelid bá-
gyadtság fogta el tagjait; még egyszer ki-
terjeszté sovány karjait a szent szobor felé,
— még egy tekintet az égre, egy mosoly,
mint lenyugvó nap bucsuzó sugára a roszka-
dozó arcon, egy „Jézus, Mária!” elhaló hang-
jai a remegő ajkakon s — Giovanui Bat-
tista Pergolese, a „Stabat Mater” hírneves
szerzője megszűnt élni

* * *

A fájdalmas Madona remek szobra nem
lelhető fel többé e magányok s oly áhitatra
keltő kelyen, s a babérkoszorúza dalnok
hült tetemei Vescorato domjának komor sir-
boltjában pihennek már jelenleg. — De ha
századok multával a könyörtelen idő el is
fogja pusztítani a dómot s szétszórja majd a
mester hamvait, Pergolese emléke mégis
örök időkre fenn fog maradni a keresztény
világban. . . .!

Irodalom.

Munkácsy Kálmán tehetséges fiatal író
és általában kedvelt munkatársunk előfizetési
felhívását a legmelegebben ajánljuk t. olvasó
közönségünknek:

Előfizetési felhívás!

Hosszu estékre

czimű füzetre mely kilencz kisebb-nagyobb
rajzot és elbeszélést fog magában tartalmazni,
ápril havában kerül ki a sajtó alól. Tartal-
mát nem ugyan divatos, sikamlós történetek,
sem pedig üres, érzélgős áradozások, sőt még
érdekfeszítő, izgató események sem fogják
kepezni, hanem a mindennapi életből meri-
tett, egyszerű, nagyon egyszerű történetek,
melyeknek minden érdemük talán csak abban
áll, hogy iparkodtam bennök alakjaimmal
az életet, úgy a hogy van, a hogy az körül-
löttem láttam, megfigyeltem, hiven visszaadni.

De ha mégis itt-ott nem sikerült e szán-
dékomból kivitelezni, szolgáljon magyarázatul, ha
nem is mehetségül az, hogy ifjú vagyok, —
ifjú, a kinek még nem volt ideje és alkalmá
elég tapasztalást szerezni a nagy világban.
S hogy mégis, daczára e körülménynek sajtó
alá bocsátom dolgozataimat, teszem azt azon
reményben, hogy valaminél bár a tavasz első
zsöngé virágszállai sokkal igénytelenebbek,
szerényebbek, egyszerűbbek a nyár pompás,
szingardag virágainál, mégis sokak előtt ked-
vesebbek, mint emezek: úgy bizonyára fog-
nak találkozni olyanok, akik szemében rokonsz-
enves lesz az ifjú lélek költői világnézete,
csillogó reményvilága, csábos álmódosításokkal
vegyített gondolkodásmóddal ha mindjárt eltér
is itt-ott a valóságtól.

Ezt előre bocsátva, bátor vagyok felhívni
t. cz. figyelmét első kis kötetemre, melynek
ára 1 forint lesz. Ez előfizetési összeg (leg-
czélyszerűbben posta-utalvánnyal) vagy leg-
alább az előfizetési szándok kinyilvánítása
legkésőbb f. évi márczius hó 20-ik napjáig
czimemre (Esztergom, Szt-Tamás. I.) küld-
endő.

Frissítő.

A törvényszéki teremben. Biró: Az ira-
tok le vannak járva. Van önnek még valami
mondani valóla, vádlott? Vádlott: Oh igen,
bíró ur. Most 25-ödször ítéltettem el öntől s
illenek, hogy ön egy kis jubileummal ünne-
pelné meg ezt.

Galant és takarékos. „Tanácsos ur, sza-
bad kérem önt egy kis frissítőért, a tánc
egészön eltikkasztott!” — „A legnagyobb
örömmel. Nagysád, azonnal kinyitom az abla-
kot kissé!”

Hasznos beosztás. — Önök mindig csak
bort isznak? Mi ezt a luxust nem engedhet-
jük meg magunknak, mi otthon a bort vízzel
iszszuk, — Mit beszél, hisz én önt csak nem
rég egy palack bort mellett találtam! — Az
meglehet, mert, tudja, így van a dolog: a
feleségem issza a vizet, én pedig a bort.

Ügyesen menekült. (A jótékonysági baz-
árban.) Hölgy; Uram, ön bizonyára megve-
szte e kis csokrot? Ur: Szívesen kisasszony,
mi az ára? Hölgy: Hát mondjuk, hogy —
husz forint! Ur: Ah kisasszony, ez nekem igen
drága! Hölgy: (Csókot nyom a buquetra):
És most uram? Ur: Most meg már megfizet-
hetlen értékű reám nézve!

Kaszárnyában. Örmester: Mi a fegy-
lem legnagyobb ellensége? Ujoncz: a szom-
juság vitéz örmester uram.

Rendreutasítás. Pincérnő: (a vendéghez)
— Ha ön még egyszer csak félmesszely bort
akar inni s öt zsemlyét megenni hozzá, úgy
legyen olyan jó, menjen a pékhez, s vitessen
oda a korcsmából félmesszely bort!

Koldusvilág. Urnő: Na itt van, vigye
ezt a kendőt, farsangi ajándékba adom! De
mi baja, hogy olyan sanyaru arcot vág? Ta-
lán nem tetszik ez a posztókendő? Koldus-
asszony: Nem, a kendő ellen semmi kifogá-
som, igen csinos. hanem azt hittem, hogy
már egy háznál, ahol három év óta minden-
nap epédet kapok, csak különb farsangi
meglepetésben részesülök!

Hízogés. Férj (nejéhez): A doktor szigo-
ruan megparancsolta nekem, hogy tartózkod-

jam minden szellemi munkától. Azért nem
irok én most senkinek, csak egyedül neked,
kedves Annám:

T a n i t ó: Gondold, hogy hét forint
van a zsebemben s kérlek még kilencet hozzá
édes apádtól. Mim van akkor?

T a n u l ó: Adóssága, tanító ur.

A boluevardon.

— Hogyan, ön nem hisz a barátságban?
— Azt tartom, hogy ez olyan, mint az
esernyő, mely jó időben felesleges viharban
pedig kifelé fordul.

A flu megütötte a lábát. Anyje rábeszélte,
hogy muthssák meg a sebésznek, ki közel
városkában lakott. Az ut kínos volt, de még
kínosabb volt a csont helyreigazítása, mert
a sebész rögtön felismerte fiu baját. Pár nap
mulva ismét dolgozhatott a fiu s nagy elégtul-
sággal szólott hozzá a gondos anya: „Ugy e
derekasan bánt volod a doktor?” „Igen mama,
felelé a fiu, csak hogy én nem voltam olyan
bolond, hogy fájós lábamat rángattassam.

Sovány vigasztalás. Asztalnál ültek a
meghívott vendégek. Köztük egy természetes
hölgy, díszes lilaszín selyemben. A szobalány
— pár hét előtt Pestre került falusi fruska
behozta a levest s a helyett, hogy az asztalra
tenné, iádönti a szép lilaszín ruhára. Iszonya-
tos sikoltozás a ruha tulajdonosa részéről.
Jaj! ne haragudják a ténsaszony, — egész-
teli Panna — van még leves a konyhában
elég.

Élvezes művész. Egy híres német zenész,
ki hangversenyein mindig zajos tapsokra ra-
gadt a közönséget, találkozott egy napon
a kis műtészszel, ki már több ízben kegyet-
lenül megbírálta játékát. Élénk beszélgetés
közt haladtak az utcán, míg végre a kis
kritikus megállt egy ház előtt e szavakkal:
No, én itt lakom! — Itt? — kérdi a zenész,
figyelmesen vizsgálván a házat, — na ezen a
ház falán is tábla lesz egykor! — Hová gon-
dol? — mondá szegyenkedve. — No igen,
ha ön meghal, bizonyosan bérbe fogják adni
lakását — mondá a maliziozus zenész.

Igazságtalanság. Szabólegény (látva,
hogy négy vasuti szolga miként vesződik egy
sertésnek a vagonba betuszkolásával): „Ez
már mégis csak igazságtalanság! Én szépen
jó szántomból ültem be a kocsiba és fizetek
egy forintot, ezt a disznót meg négyen se
bírják betuszkolni és csak ötven krajczárt
fizet.”

Különös tisztesség. Egy nagy ur utazása
közben egy ausztriai kis városban szállt meg,
a hol hirtelen beteg lett s még is halt. A
temetésnél a polgármester a következőleg kez-
dette szónoklatát: Ó excelenciája városunkat
azon kiváló szerencsében részesítette, hogy
falai közt méltóztatott jobb létre szenderülni.

Modern élet.

Ring a bölcso, meiette az anya.
Regényt olvas, fel-feltekint,
Pár futamot játszik a zongorán,
Léptek közelgnek odakint.
— Ah! Ujra látlak édes szépem.
— Férjem előbb ment el épen.
Ifju keblén fiatal menyecske,
Ölelés csók közt mulik az este, a szerelem édemében,
— Úgy gyermekem! A műveltség a fő,
Gyűrjétek hát a nyelveket.
A nevelő tölti a tudományt
Tölcsérrel, majd belereked,

Bálba mennek, drága ruhába,
Udvaroltat anya, s lánya,
Hozományról híven referálnak
Ügynökei a nagy, fényes bálnak
Ilyen az élet, hiába...!

Az apa szól: ne pénz, korrallal haladj!
Pelyhes álló, léha fiúk
Párpajt vivnak Komjáthy pisztolyal,
Becsületükre oly hiúk.
Oda, hol más állást nem nyer.
Nagy ész mit ér, ha nincsen pártfogód,
Keserűen tapasztalni fogod:
Tudományt nem mérik öllel.

Történelmi Naptár.

Márczius.

1. Vasárnap. D. 2. Albin pk. 1456. (K. sz. e.)
Mozes híres törvényhozó és proféta halála. — 1657.

V. Pállfy Miklós nádor születése. — 1825. Székely József magyar költő, publicista, és beszély író Születése.

2. Hétfő. Szimpl p. 1785. Beke Kristóf magyar vallástudományi, nevelési, és bölcselmi író születik Toronyban, Vas megyében.

3. Kedd. Kunigunda. — 1821. Gróf Andrássy Manó, Torna megyei követ, utóbb Torna és Zemplén főispánja magyar író születése. 1848. Kossuth Lajos híres indítványa és beszéde a magyar országgyűlésen Pozsonyban független, népképviselő, erdélyi unió, és az osztrák tartományoknak adandó alkotmány iránt; ez indítvány közlekedésével fogadtatott és Metternich politikája nyíltan megrovatik; e peresztől fog számítható a magyar forradalom kezdete — 1855. Vaj Ábrahám gróf jeles országgyűlési követ, a közügyek érdeműs embere meghal. — 1858. Bajza József jeles magyar költő és írástész meghal Pesten. — 1860. Gróf Széchenyi István lakása Döbblingben kimotortatik s levelei elvételnek.

4. Szerda. Kázmér hv.

5. Csütörtök. Őséb vt. — 1826. Nagy Lajos magyar király születése. — 1755. Bajza József kanonok magyar író születése Trencsénben. — 1849. Damjanich forradalmi magyar tábornok győzelme Szolnoknál; császáriak 11 agyut 1000 katonát-halottat — és 80 foglyot vesztenek.

6. Péntek. Jéz. gyoics. eml. — 1474. Buonarrotti Michel Angelo első rendű festész születése. — 1856. Bezerédi István jeles magyar szónok, a legnemesebb status férfiak egyike a nép nevelés, közhatalmítás örökvalóság apostola, ki először szabadditá fel jobbágyságait, és földes ur jogairól a törvényeiket megelőzőleg mondott le, meghal Hidján.

7. Szombat. Ag. Tam. egyh. — 1807. Szentkirályi Mór. magyar ellenzéki szónok, a forradalom alatt kormánybiztos, 1867-ben Pest városának polgármestere születik Pesten. — 1839. Pármándi Horváth Endre, jeles magyar költő meghal.

HIRDETÉSEK.

Előfizetési felhívás

a „KORUNK”

czimű a főváros legelőcsőbb és legszébb kiállított **katholikus irányu** társadalmi, szépirodalmi és ismeretterjesztő hetilap, az országos **katholikus legényegyletek** közlönye

második évfolyam II. negyedére.

A „Korunk” az egyedüli hetilap, mely hírek helyett egy és sokszor két oldalnyi politikai és társadalmi élceket „Frissítő” rovatában nyújt olvasóinak, ami által bármely élclapot is helyettesít. Társadalmi kérdések, eredeti elbeszélések, mindig eredeti tárcák és fővárosi levelek, hasznos tudni valók, jeles költemények, gondosan szerkesztett történelmi naptár képezik tartalmát a „Korunk”-nak. A lap értékét jeles munkatársai igazolják leginkább, ezek pedig: ifj. Abrányi Kornél, Balázs Sándor, főt. Cseörgheő Aladár, főt. Dezső A. F., főt. Kántor Lajos, dr. Kanysorszky György, főt. Krammer Ferenc, főt. Lázár Virgil, főt. Lehmann Ágoston, Luby Sándor, Mikszáth Kálmán, Munkácsy Kálmán, főt. Némethy Lajos, főt. Razel József, főt. Rosty Kálmán, főt. Schiffer Ferenc, dr. Schnierer Aladár, dr. Sziklay János, Tomor Ferenc, főt. Wayand Géza, dr. Várady Antal, felelős szerkesztő: **Kador Sándor**. Előfizetési árak: Egész évre **6 frt.** Lelkészek, segédlelkészek, néptanítók és iparosok egy negyedévre **egy forint** csekély árért kaphatják.

Négy előfizető gyűjtése után szokatlan kedvezménykép tiszteletpéldány jár. Ez év elejéről is szolgálhatunk teljes példányokkal. Mutatványszámmal levelező lapon megrendelésre szívesen szolgál ingyen a kiadóhivatal.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Budapest IV. Szarka-utca 5.

A „KORUNK”

hirdetésfelvételi irodája

Budapest, **váci-utca 9. sz. a.**

létezik.

Miseruhák és egyházi szerek gyára

római katolikus

Miseruhák, dalmatikák, pluviálék, albák, rochetek, zászlók, lobogók, Monstranzok, kelyhek,

a leggazdagabb

és görög rítusban.

ciboriumok, füstölők, lámpák, gyertyatartók, china-s próba-ezüstből, Pontificale-eszközök felszerelésig.

ZAMBACH és GAVORA

Budapesten **váci-utca 17. sz.**

O Eminenciája a **bibornok Magyarország Herceg Primásának szállítója.**
Megrendelések a legrövidebb idő alatt pontosan eszközöltetnek. Nem tetsző tárgyak kicseréltetnek